

stichting

Calorama-Everwijn-Taets van Amerongen

Activiteitenverslag 2017 en –plan 2018

Het tweede volledige jaar van de Stichting Calorama-Everwijn-Taets van Amerongen heeft zich gekenmerkt door tal van activiteiten en openstellingen die de basis vormen voor de toekomst van Calorama, conform de doelstelling van de anbi-stichting, als plek voor culturele samenkomst, uitdieping van de historie van de buitenplaats en doorlopende locatie voor educatie en als onderdeel van de historie van Noordwijk en haar historische dorpskern, waarbij structureel gewerkt wordt aan het herstel van Park en haar opstallen, naar haar oorspronkelijke vorm en functie.

Groenbeheer:

In 2012 heeft de heer Baron Taets van Amerongen van Renswoude door Stichting In Arcadië het Beheerplan Buitenplaats Calorama (Amersfoort 2012) laten opstellen waarin het streefbeeld voor de als rijksmonument beschermde tuin- en parkaanleg van Calorama is vastgelegd. Het beheerplan vormt het “groene testament” van de heer Baron Taets van Amerongen van Renswoude. Het doel van het beheerplan is de instandhouding van de cultuurhistorisch waardevolle aanleg. Tevens bevat het beheerplan een aantal herstelprojecten voor het herstel van historische aanleg. Het beheerplan is door de Minister van EL&I en de Minister van OCW passend verklaard voor de verzekering van het behoud van de historische tuin- en parkaanleg.

Aan ons bestuur is de opdracht dit plan, hierna genoemd “Het beheerplan” gefaseerd tot uitvoering te brengen. Hiertoe is in 2016 een globale kostenraming opgesteld die de kosten voor de uitvoering van het beheerplan, herstel van de parkaanleg en de onderhoudskosten inzichtelijk maakt. Onder begeleiding van Stichting In Arcadië is in het voorjaar 2016 begonnen met het herstel onder de naam “project zonder spijt” waarbij allereerst de tuin- en parkaanleg werd opgeruimd, achterstallig onderhoud werd uitgevoerd en opslag van voornamelijk esdoorn is verwijderd. Tegelijkertijd zal de volgende fase starten voor het herstel van de historische aanleg van Calorama. Hiertoe is inmiddels een “eerste fase plan” gemaakt met specifieke aanduiding van het groen dat verwijderd gaat worden en de herplant die plaats zal vinden.

In 2016 heeft de stichting Korneel Aschman de aanvraag BRIM-groen subsidie laten opstellen. De subsidie aanvraag Brim Groen is geheel toegekend. Vanuit deze subsidie kan de komende zes jaar een deel van de onderhoudswerkzaamheden in de tuin- en parkaanleg worden gefinancierd.

In november 2016 is een subsidieverzoek ingediend bij de Landschapstafel Bollenstreek om het herstel van de tuin- en parkaanleg gefaseerd uit te voeren. Naar verwachting zal in de maand februari 2018 de definitieve subsidieverlening bekend worden. Het gaat om een substantieel bedrag hetgeen de uitvoering van het bovenstaande Beheerplan mogelijk maakt.

Wegens gevaar voor de opstallen is in 2016 een kapvergunning voor twee Paardekastanjes, direct achter het huis gesitueerd, aangevraagd en verkregen. In 2017 zijn beide bomen gekapt en kan tevens de restauratie van de buitenmuur (door kastanjes uit elkaar gedrukt) aanvangen. Hiervoor is een subsidie aangevraagd waarvan wij in februari 2018 verwachten de definitieve toezegging te krijgen. Inmiddels is de restauratie van de muur begroot en kunnen wij direct na de subsidieverlening aanvangen.

In 2016 is door Henk-Jan van der Kolk een inventarisatie van de flora en fauna uitgevoerd. De (herstel van) fauna vraagt specifieke aandacht, buizerds en vossen en vleermuizen zien wij momenteel terugkomen. Plannen zijn er inzake (tijdelijke inleen) van schapen, imker, duiventil openmaken, eenden in de vijvers etc. etc. Bijzondere aandacht vergen het waterpeil van de vijvers en het behoud van de stinzenplanten. Dit kan, na de subsidieverlening inzake het Beheerplan nog in 2018 aanvangen.

Gebouwenbeheer:

In het eerste jaar na het overlijden van de heer Taets van Amerongen is er veel gebeurd in het huis Calorama en haar park. De beveiligingsinstallatie en elektrische installatie in het huis zijn op het gewenste veilige niveau veilig gebracht. De vochtproblemen zijn verleden tijd nadat alle hemelwaterafvoeren zijn herleid naar de vijver.

In 2017 zijn de goten vervangen van de aanbouw en tevens zullen de daken van de garages gelagen naast het huis in Januari 2018 geheel worden vernieuwd. Tevens worden in 2018 het zink dak van de werkplaats vernieuwd en de daken van het Hoofdhuis Calorama en het Koetshuis onderzocht om te komen tot een plan van herstel. Hiervoor moeten de subsidie mogelijkheden nog onderzocht worden.

In 2016 heeft de onze Stichting GVB-architecten de aanvraag BRIM-rood subsidie laten opstellen. De subsidie aanvraag Brim Rood is geheel toegekend. Vanuit deze subsidie kan de komende zes jaar een deel van de onderhoudswerkzaamheden aan de monumentale opstallen worden gefinancierd.

In 2016 zijn meerjaren rapporten opgesteld door Monumentenwacht en GVB-architecten. Deze rapporten vormen de basis voor een, door de stichting op te stellen, 10 jarenplan voor het structureel onderhouden en daar waar nodig herstellen van alle monumentale opstallen, alsmede de Theekoepel en de Duiventil, op het Landgoed Calorama. Inmiddels is opdracht gegeven aan een deskundige om het onderhoudsplan in uitvoering te nemen door deskundige marktpartijen te benaderen om te offrenen inzake de specifieke onderdelen (Daken, goten, installaties, verfwerk en bouwkundig herstel etc. etc.). Belangrijke doelstelling hierbij is dat tijdig herstel plaatsvindt zonder dat er extra kosten ontstaan door onderhoudsachterstand.

Familiegraf Everwijn

De stichting beheert het familiegraf van de familie Everwijn. Dit graf is gelegen op de Algemene Begraafplaats in Noordwijk aan Zee. Het graf was de afgelopen jaren overwoekerd door o.a. duinroos. Door de wortels van deze roos zijn de diverse stenen behorend bij het graf gaan wijken en was de grafsteen zelf sterk vervuild waardoor de letters niet meer leesbaar waren. In 2017 heeft het bestuur opdracht gegeven het familiegraf grondig te renoveren. In augustus zijn deze herstel werkzaamheden afgerond.

Autocollectie:

De autocollectie die, overeenkomstig de opdracht van de heer Taets van Amerongen van Renswoude, blijvend deel dient uit te maken van het Landgoed, behoefde in het eerste jaar een groot aantal reparaties, omdat met de diverse auto's onvoldoende regelmatig gereden werd. Thans zijn alle auto's in uitstekende staat en zullen met regelmatig onderhoud en geregeld gebruik, zonder veel kosten, een belangrijk onderdeel van de collectie gaan vormen. Diverse auto's uit de collectie zijn afgelopen jaar verschillende malen om niet ter beschikking gesteld ten behoeve van producties van de Noordwijkse (Anbi)stichting KunstKlank.

Van de zijde van vrijwilligers is er vanzelfsprekend voldoende interesse om ons bij te staan in het behoud van de collectie.

Hoe deze historische collectie in te zetten in de totale presentatie van Calorama wordt door het bestuur nog over nagedacht. Waarschijnlijk zal dit ook vanzelf vorm krijgen indien de stallingsgarage en het Koetshuis zodanig aangepast zijn dat beide accommodaties vormen in het openstellingsbeleid van Calorama voor grotere ontvangsten en gezelschappen.

In november 2016 is door de Stichting een subsidieverzoek opgesteld en ingediend bij de Landschapstafel Bollenstreek. Doel van het subsidieverzoek is een bijdrage in het geschikt maken van de benedenverdieping van het koetshuis met zijn authentieke interieur als onthaallocatie voor de ontvangst van grotere groepen bezoekers. Wij verwachten in februari 2018 de definitieve subsidietoezegging te ontvangen en aangezien de herstelwerkzaamheden inmiddels begroot zijn verwachten wij nog in 2018 te kunnen aanvangen met het herstel van het Koetshuis, zowel herstel naar de oorspronkelijke historische kwaliteit alsmede een publieks "opvang" accommodatie.

Financiën:

Per 1-2-2018 was de concept jaarrekening 2017 gereed en zijn wij ondanks grote investeringen in herstel van daken op het landgoed, mede dankzij een goed beleggingsjaar, niet ingeteerd op ons vermogen. Wij verwachten op korte termijn van de accountant een definitieve jaarrekening met goedkeuring.

Onderzoeken:

Gedurende het eerste jaar hebben zich tal van deskundigen gemeld die specifieke zaken op het Landgoed willen onderzoeken qua flora, historie en inrichting van de Buitenplaats.

Deze deskundigen zijn met open armen ontvangen en voeden ons met diepgaandere historische informatie over de Buitenplaats Calorama.

Voorbeelden zijn bezoeken en onderzoeken door Bioloog Henk Jan van der Kolk inzake de flora en fauna, historicus Hein Verkade inzake herkomst bollencultuur en "houtwallen", Kernpunten DOD, bewerking films (vanaf 1933) door Kunstklank etc. etc.. Tevens heeft Hein Verkade een inventarisatie verricht van de broedvogels op Calorama hetgeen heeft geleid tot een indrukwekkende publicatie in het tijdschrift "De Broedvogel".

Op deze wijze hopen wij een steeds beter beeld/ presentatiemateriaal te krijgen over de historie en de unieke positie van Calorama.

Bestuur:

In 2017 hebben 10 Bestuursvergaderingen plaatsgevonden waarvan 2 in aanwezigheid van de Raad van Toezicht.

Het dagelijks bestuur, de heren De Jong, Ruijs en Bonnike, verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op Calorama, komt twee wekelijks bijeen. In de praktijk zijn zij dagelijks aanwezig op Calorama en worden alle activiteiten door het dagelijks bestuur georganiseerd, begeleid en gecontroleerd. Voor de start van de juiste richting voor Calorama is dit noodzakelijk, echter op termijn zal gedacht moeten worden aan de inrichting van de functie van beheer zodat het bestuur, ook het dagelijks bestuur, zich op de langere termijn kan richten in plaats van de vele dagelijkse bezigheden Op Calorama en in Renswoude.

Vrijwilligers:

Tot onze grote genoegen hebben wij mogen ervaren dat veel lokale organisaties en individuen bereid zijn geheel vrijwillig te werken aan het onderhoud in de tuin en park , aan publicaties en het organiseren van evenementen.

Het is hartverwarmend, maar vraagt ook om enige structurering, immers op basis van vrijwilligers alleen bereiken wij uiteindelijk ons doel (het uitvoeren van de werkzaamheden in het beheerplan) niet.

Tevens vraagt de aansturing van de vrijwilligers ook om de inbreng van op buitenplaatsen ervaren hoveniers. In 2018 zal het bestuur een onderhoudsplan voor de langere termijn ontwikkelen waarin vrijwilligerswerk en educatie een belangrijk element vormen.

De vrijwilligers waarmee op regelmatige basis wordt samengewerkt zijn Het Wellant College (deze hoveniersopleiding is nagenoeg wekelijks werkzaam op Calorama als opleidingslocatie), Kunstklank, Hein Verkade, Kernpunten, Rozentuin "club" Kunstklank, De Oude Dorpskern, Genootschap Oud Noordwijk en nog vele anderen.

Inmiddels is er ook een gezelschap "acteurs en muzikanten van Calorama" waarmee wij plannen maken voor toekomstige evenementen van zang, dans en toneel op de buitenplaats, in combinatie met de historie.

Verbouwingen/onderhoud:

In 2017 zijn de gangen van Calorama gerestaureerd. Tevens zijn de daken van de aanbouw en de garages (Januari 2018) vervangen. In 2018 moet het dak van de werkplaats vernieuwd worden en de daken van het Hoofdhuis en het Koetshuis onderzocht worden conform het meerjaren plan.

Bibliotheek/Archief:

Het aanzienlijke archief en de boekenverzameling aanwezig op Calorama is geheel gecategoriseerd. Evenwel zijn er nog veel documenten, brieven en artikelen die moeten worden onderzocht. In 2018 wil het bestuur hier een aanvang mee maken.

Duurzaamheid

Na in de eerste twee jaar veel aandacht gegeven te hebben aan het verlagen van de energiekosten op Calorama is er thans een plan in ontwikkeling om qua elektra gebruik energieneutraal te worden middels zonnepanelen op de stallingsgarage, het enige niet monumentale gebouw op het Landgoed.

Evenementen/openstellingen:

In het afgelopen jaar hebben vele activiteiten op Calorama plaatsgevonden met kleine en grotere gezelschappen, besturen, organisaties van Landgoederen en Buitenplaatsen, Historische verenigingen in Noordwijk, De Stichting Open Monumenten, Kerkgenootschap St. Jeroen, scholen, Hoveniersopleidingen, serviceclubs, Old timer clubs etc. etc.

In het bijgevoegde activiteitenverslag 2017 en planning 2018 zijn er iedere maand meerdere activiteiten op het Landgoed waarvan een aantal met honderden deelnemers.

Een vaste agenda van jaarlijkse activiteiten begint zicht te vormen, temeer daar Noordwijk een zeer rijk en veelzijdig cultureel leven kent. Terugkerende openstellingen en voorstellingen zullen plaatsvinden in het kader van Monumentendag, Opera aan Zee, Kunstklank, de sterfdag van St Jeroen en de hierbij behorende ommegang op het Landgoed/Jeroensveld alwaar hij in de negende eeuw door de Noormannen werd vermoord.

Met recht kan gezegd worden dat Calorama, na decennia lang afgesloten te zijn geweest voor het publiek, thans volledig in het culturele leven is opgenomen en voor iedere belangstellende vele mogelijkheden geboden wordt om Calorama met enige regelmaat te bezoeken, echter altijd in combinatie met activiteiten rond de historie van het monument en haar Buitenplaats. In dit kader wordt ook hard gewerkt aan het vergroten van de mogelijkheden om wat grotere gezelschappen te ontvangen.

Publicaties:

“Kruidenteelt rond Calorama” Boek Willem van Baalbergen en Willem van den Haak Artikel “Vogels in de geheime tuin” door Hein Verkade in De strandloper 49^e jaargang nummer 4, dec. 2017

Interieur/aankopen/buiklenen:

De collectie van meubels, serviezen en zilveren gebruiksvoorwerpen, die al eeuwen aan Calorama zijn verbonden, verkeren in een goede tot uitstekende staat. Enkele kleine restauraties daargelaten zijn hiervoor geen investeringen noodzakelijk.

De herziening van verzekeringen heeft in het afgelopen jaar de bijzondere aandacht van het bestuur gekregen en is thans goed geregeld.

Er zijn momenteel geen aankoopplannen voor historische zaken. Wel zullen wij in 2018 moeten investeren in presentatiemateriaal nu wij beschikken over een steeds groter archief van films en fotomateriaal over Calorama.

Website:

Deze is in 2015/2016 geheel up to date gebracht conform de voorwaarden die gelden voor een ANBI Stichting. De actualisering van de site zal in 2018 onze blijvende aandacht vragen.

Anbi:

Gelet op het aantal openstellingen en de vele culturele en educatieve activiteiten alsmede de toekomstplannen staat Calorama ineens volledig in de publieke belangstelling waarvan enkele duizenden bezoekers voor het eerst Calorama hebben kunnen bezoeken. Dit zal door het Bestuur verder zorgvuldig worden uitgebouwd met zowel wisselende activiteiten als steeds terugkerende evenementen. Het grote voordeel van de buitenplaats Calorama is dat het een belangrijke rol heeft gespeeld in diverse perioden, zowel rond St. Jeroen als in de kruiden- en bollenteelt, beide zaken die de historie van Noordwijk-Binnen hebben bepaald.

Renswoude:

Op dit moment wordt gewerkt aan een beheerplan inzake de NSW gronden in Renswoude. Naar verwachting zal dit plan in het eerste kwartaal 2017 gereed komen.

In 2017 heeft ecologisch bureau Viridis in opdracht van de provincie Utrecht een natuurinventarisatie plaatsgevonden op het gebied van planten, zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, krekels en bosmieren. Voor deze inventarisatie is landgoed Wagensveld-Daatselaar in de periode mei-september meermaals bezocht. De uitkomsten van de natuurinventarisatie komen begin 2018 beschikbaar.

Op landgoed Wagensveld-Daatselaar zijn in 2017 diverse natuurprojecten opgestart. In 2017 begonnen met het kleinschalig en handmatig verschrallen van een met pijpenstrootje dichtgegroeid heideveld. Met het handmatig 2x per jaar maaien en afvoeren van het gras verschraalt de bodem en kan de heide zich herstellen. Tevens is als proef in najaar 2017 een klein stukje afgeplagd. De eerste resultaten zijn hoopgevend.

Om ook de insecten en de verdere biodiversiteit verder te stimuleren zal in 2018 op Wagensveld een weiland met bloemrijk graszaad worden ingezaaid.

In 2017 is de oude meanderende beekloop van de Nederwoudsebeek hersteld. De Nederwoudsebeek stroomt door het Daatselaarsveld. De oude beekloop is met de normalisatie van de Nederwoudsebeek omstreeks 1950 buiten gebruik geraakt. In 2017 is in samenwerking met de provincie en het Waterschap Vallei en Veluwe door Blaauwendraat Landschapsverzorging een herstelplan voor de beek gemaakt en inmiddels is het herstelplan uitgevoerd. Het hakhout langs de oevers is afgezet, opslag is verwijderd en de beekloop is uitgebaggerd. Stroomopwaarts (noord) is de oude beekloop met een nieuwe duiker weer in verbinding gebracht met de Nederwoudsebeek zodat de oude beekloop weer stroomt. Stroomafwaarts (zuid) is in de oude beekloop een stuw geplaatst om het water vast te kunnen houden in droge perioden. Het herstel sluit aan bij het beekherstel van de Nederwoudsebeek in het kader van het project 'Herinrichten Nederwoudsebeek binnen profiel'.

Contacten met Gemeente(n):

Een goede samenwerking met de Gemeente Noordwijk is noodzakelijk om onze doelstellingen (zie financieel beleidsplan) te kunnen realiseren tevens is de medewerking van de Gemeente gewenst om voor de Rozemarijnschuren de bestemming in woonfunctie te wijzigen en, zoals van oudsher, bij het totale Landgoed te betrekken. Deze opstallen zijn van grote historische waarde voor deze buitenplaats.

Met Burgemeester en wethouders zijn in het afgelopen jaar diverse contacten geweest en hebben bezoeken aan Calorama plaatsgevonden.

Concrete aktiepunten/ activiteitenplan 2018

- 1) onderzoek en herstelplan dak Hoofdhuis en Koetshuis
- 2) Restauratie muur rond binnenplaats zodra subsidie is verleend.
- 3) concretisering van het masterplan toekomstige functie Rozemarijnschuren
- 4) In werking stellen van het meerjaren onderhoudsplan (6 jaar) voor de opstallen
- 5) Structureren dagelijks onderhoud aan park met vrijwilligers en professionals
- 6) In samenwerking met vrijwilligers en organisaties op gebied van Buitenplaatsen, Monumenten en Landgoederen, een meerjarenplan (6 jaar) voor het park ontwikkelen
- 7) Inrichten depot voor materialen voor presentatiedoeleinden en evenementen
- 8) Aanvang Fase 2 beheerplan park
- 9) Planvorming ontvangstruimte in combinatie met het Koetshuis. Uitvoering is afhankelijk van subsidieverlening.
- 10) T.b.v. onderhoud en beheer het digitalisering NSW gronden in Renswoude.
- 11) Aanpassen waterhuishouding park en vijvers (na verlening subsidie)
- 12) Onderzoeken en indien noodzakelijk herstellen van kunststeen buitenzijde koetshuis alsmede de duiker bij de toegangsbrug.
- 13) Verdere besparingen realiseren aangaande energie (neutraal), verzekeringen etc.
- 14) Schilderwerk buiten houtwerk Calorama

Noordwijk, 1 februari 2018